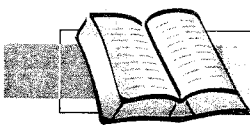

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

De jonge Samuël

*“En hij bad aldaar de HEERE aan.”
1 Samuël 1:28b.*

Ontroerend zijn de woorden van onze tekst. Een kleine jongen van drie jaar, die zijn knietjes buigt. Want we geloven, dat het hier gaat over Samuël en niet over Elkana, of Eli, zoals sommige verklaarders menen. Dus we ontmoeten hier een biddend jongetje van drie jaar oud. Hij was immers kort tevoren gespeend, zo lezen we. Dat gebeurde als de kinderen ongeveer drie jaar oud waren.

Hoe is Samuël ertoe gekomen om zo jong tot de Heere te roepen en Hem groot te maken? Want er staat niet alleen, dat hij bad, maar ook dat hij aanbad. We kunnen hier allereerst denken aan het voorbeeld van zijn moeder Hanna. Samuël heeft een biddende moeder gehad. Als kindloze vrouw, na een van de plaagpartijen van Peninna, de andere vrouw van Elkana, stortte zij haar hart uit bij het heiligdom te Silo, de Heere smekend om een zoon. En de Heere verhoorde. Hij gaf haar een zoon. Uit alles blijkt dus, dat zij een biddende moeder geweest is. Dat voorbeeld heeft Samuël dus steeds voor ogen gehad. Hij zag hoe zijn moeder de Heere aanbad en tot de Heere bad. Door genade mocht hij dat voorbeeld volgen.

Welk voorbeeld geven wij aan onze kinderen? Wat zien ze van ons? Wat merken ze van ons? Hoe is ons leven? Want het gaat niet alleen om onze woorden, maar om heel onze levenswandel. Wat een voorrecht als kinderen ouders hebben in wie zij kunnen zien, wat de praktijk is van

de vreze des Heeren. Dat maakt jaloers. Dat doet navolgen. Nooit genoeg kunnen we onderstrepen het belang van een opvoeding in de vreze des Heeren. De opvoeding kan tot zegen zijn, maar ook verwoestend zijn. Wat is het erg als onze kinderen nooit merken aan ons wat het ene nodige is. Als we alleen maar druk zijn met hun tijdelijke belangen en als de dingen der eeuwigheid ons niet wegen. Als we hun geen eerbied bijbrengen voor Gods Woord en hoogachting voor Gods kinderen en knechten en voor Zijn instellingen.

Aan de jonge Samuël kunnen we zien hoe het voorbeeld van een biddende moeder tot rijke zegen kan zijn. Maar, zegt u, we kunnen onze kinderen toch niet bekeren? Dat is ongetwijfeld waar. Bekeringswerk is Gods werk. Maar, dat we het bedenken, de Heere werkt middellijk. Het grote middel tot bekering is het Woord Gods. Maar ook een opvoeding bij en uit dat Woord wil de Heilige Geest gebruiken als een middel om zondaren te bekeren. En daar kan Hij al vroeg mee beginnen. De jonge biddende Samuël is er een bewijs van.

We kunnen er niet gauw te vroeg mee beginnen om onze kinderen te leren hun knietjes te buigen. We kunnen er ook niet te vroeg mee beginnen hen te wijzen op het Woord Gods en het zoete en zalige van de dienst des Heeren. Hebben we er nog tijd voor? Nemen we er nog tijd voor? Ik ben wel eens bang,

dat er zoveel slapheid en halfheid in onze opvoeding is, zoveel wereldgevoel en aardse gezindheid. Maar dat we het toch zouden bedenken, dat we eens voor de rechterstoel van Christus zullen staan, met onze kinderen. En zijn we dan getrouw geweest? We lezen, dat moeders hun kinderen tot Jezus brachten. En Jezus omving ze met Zijn armen en drukte ze aan Zijn hart, Zulke kinderen kunnen toch niet verloren gaan? Aan moeders hand tot Jezus! O nogmaals, bekering is Gods werk en Christus moet ook onze kinderen tot Zich trekken, want niemand is er, die vanuit zichzelf naar God vraagt. Maar, wat is het groot als moeders arm ons wees op Jezus en als vaders hand ons leidde op het spoor van Gods Woord. Dan zie ik die jonge Samuël zijn knietjes buigen in het heiligdom te Silo, waar zijn moeder hem had achtergelaten. Hij deed, wat hij zijn moeder, zijn biddende moeder, zo vaak had zien doen. Zo moeder, zo kind.

Maar is het bij Samuël alleen maar een nadoen geweest? Zeker niet! De Heere werkte al vroeg in zijn hart. Het was daar bij het heiligdom in Silo een goddeloze bende. De zonen

Inhoud	
Meditatie:	
De jonge Samuël	1
Voor wie is het	
Heilig Avondmaal (5)	2
Teksten die niet in de	
Bijbel staan...	4
Commentaar: George W. Bush	5
Lezen in de Christenreis (slot)	7
Boekennieuws	8
Kerknieuws	9
Berichten	9
Predikbeurten	10

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:
redactie-secretaris: C.G. van Es
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

Administratie en betalingen van
abbonementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abbonementsgelden: 64327.

Alle advertenties aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abbonementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:
Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-
Zeepost:
Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

van Eli gingen voor in de zonde. Het was daar, zouden we vandaag zeggen, drank en seks. Vandaar dat Eli aanvankelijk dacht, dat de biddende Hanna dronken was. Maar de jonge Samuël liet zich bij het opgroeien niet meeslepen.

Nee, uit alles blijkt, dat hij de Heere vreesde. Genade bewaart niet voor de zonde, maar wel de tere vreze des Heeren. De wortel daarvan lag al vroeg in zijn hart. Daarvoor gebruikte de Heere mede de opvoeding en het voorbeeld van een biddende moeder. "En hij bad aldaar de HEERE aan". Aldaar, dat wil zeggen in dat goddeloze Silo, aldaar was Samuël op zijn beurt weer een voorbeeld van een biddend en aanbidend leven in de vreze Gods. Zo lezen we in Psalm 99:6, dat Samuël was "onder de aanroepers Zijns Naams".

Een biddende moeder en een biddend kind. Samuël was een afgebeden kind, een kind van veel gebeden. U kunt echt geloven, dat Hanna voor Samuël bleef bidden, ook nadat ze hem had achtergelaten in Silo. Haar gebeden bleven hem omringen. Zijn onze kinderen ook kinderen van veel

gebeden? O, het is niet tevergeefs Zijn Naam aan te roepen. De naam Samuël betekent "door Goddelijke verhooring geschonkene". Zo was zijn naam een prediking, dat de Heere een Hoorder is van het gebed. "Ik, arme dwaas, ik weet niet hoe ik bidden moet." Is dat uw nood en uw strijd? Dan wijs ik u op die grote Samuël, Christus Jezus. Hanna was een biddende moeder en Samuël een biddend kind. Maar in zichzelf konden ze ook niet voor God bestaan. En hun bidden op zichzelf al evenmin. Maar de grote Voorbidder Christus bidt volmaakt, Hem hoort de Vader altijd. En in Christus kan en zal de Heere horen naar het stamelend gebed van arme zondaren, die uit de nood schreeuwen naar Hem en hun hart, zoals Hanna, leeggielen voor Zijn Aangezicht. Wat zei Petrus op de Pinksterdag, toen hij Joël 2 aanhaalde? "En het zal zijn, dat een iegelijk, die de Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden." (Hand.2:21). Tot Wie dan anders heen, dan tot Hem?

Zeist,

ds. J.J. v. Eckeveld

Voor wie is het Heilig Avondmaal?

Pastorale vragen rond de toetreding tot de tafel des Heeren

(5)

Het stuk der verlossing

Nadat we stil hebben gestaan bij het stuk der ellende, gaan we nu naar het stuk der verlossing. Ook ten aanzien van dat stuk heb ik mijzelf te onderzoeken als het gaat over de toetreding tot de tafel des Heeren. We luisterden eerst weer naar ons Avondmaalsformulier. "Ten andere, onderzoek een iegelijk zijn hart, of hij ook deze gewisse belofte van God gelooft, dat hem al zijn zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus, vergeven zijn; en de volkomen gerechtigheid van Christus hem als zijn eigen toegerekend en geschonken is, ja, zo volkomen, alsof hijzelf in eigen persoon, voor al zijn zonden betaald, en alle gerechtigheid volbracht had." Met name dit gedeelte roept bij velen strijd op. In het pastoraat rondom het Heilig Avondmaal stuit men daar steeds weer op. Het staat er toch, dat men

weten moet, dat al zijn zonden vergeven zijn? Het staat er toch dat men geloven moet, dat de gerechtigheid van Christus toegerekend en geschonken is? Mogen bekommerden, die deze wetenschap missen, dan wel toetreden? Is het Avondmaal dan niet alleen voor verzekerden in de genade?

Alleen voor verzekerden?

Toen we luisterden naar de stemmen uit de kerkgeschiedenis werd ons duidelijk dat zij er allen mee instemmen dat het Heilig Avondmaal niet alleen voor verzekerden in de genade is. Zij benadrukken dat het ook voor onverzekerden en zwakken in het geloof is. We vonden het bij Calvijn en Teellinck, bij Brakel en Erskine, ja ook bij Kohlbrugge die de bekommerde en vrezende harten zo pastoraal onderwijst en opwekt. Met name Immens is daarin ver gegaan, zoals we hoorden. We zagen dat Immens

stelt dat de zaligheid nergens wordt vastgehecht aan de verzekering, maar dat de Schrift hongeren en dorsten, lopen en toevluchtnemen ook geloof noemt. En het Heilig Avondmaal is voor zulke gelovigen ingesteld, opdat het zwakke versterkt zou worden. Maar nu kan de vraag rijzen of dit alles wel te rijmen is met het spreken van het Formulier over het stuk der verlossing.

Het antwoord moet zijn dat het Avondmaalsformulier niet spreekt over een *gewis geloof*, maar wel over de *gewisse belofte*. Dat is wat anders. De inhoud van de gewisse belofte is de vergeving der zonden en de toerekening van de gerechtigheid van Christus. En op die gewisse belofte richt zich het geloof. Vandaar dat het Formulier vraagt, of men ook deze gewisse belofte van God gelooft. Dat kan zijn met een sterk geloof, waarin men zeggen mag met Paulus: "Ik weet in Wien ik geloofd heb" (2 Tim.1:12). Maar dat kan ook zijn met een zwak geloof, dat met de vader van de maanzieke knaap zegt: "Ik geloof Heere! Kom mijn ongelovigheid te hulp" (Mark.9:24). Dat kan ook zijn met het geloof van een bekommerde, die weet van de droefheid over de zonde, van het wanhopen aan zichzelf en van het hongeren en dorsten naar Christus, maar die het zichzelf niet durft toe te eigenen. Het moet onze aandacht hebben dat het Formulier verderop zegt: "Wij komen niet tot dit Avondmaal, om daarmee te betuigen dat wij in onszelf volkomen en rechtvaardig zijn; maar integendeel, aangezien wij ons leven buiten onszelf in Jezus Christus zoeken, zo bekennen wij daarmee, dat wij midden in de dood liggen." En direct daarna noemt het Formulier dan verschillende gebreken en ellendigheid die wij in ons bevinden. Onder die gebreken wordt dan genoemd: "Dat wij geen volkomen geloof hebben." Dus ook het Avondmaalsformulier weet van de zwakheid en onvolkomenheid van het geloof. Het zwakke geloof, het bekommerde geloof, is ook geloof. Als er maar geloof is. Daar komt het op aan. En waar is dat geloof nu aan te kennen? Laat de Schrift het zelf zeggen: "U dan die gelooft, is Hij dierbaar" (1 Petr.2:7).

Kennis van Christus

Dat brengt ons bij een volgende vraag die bij het pastoraat rondom

het Heilig Avondmaal nogal eens gesteld wordt. Ik bedoel deze vraag: moet er om toe te treden kennis van Christus zijn? Ik kan hier alleen maar bevestigend op antwoorden. Hij is de Gastheer. Hij heeft gezegd: "Doet dat tot Mijn gedachtenis." Het Avondmaalsformulier tekent ons niet voor niets op zo'n indringende wijze Wie Christus is en wat Hij gedaan heeft om Zijn kinderen zalig te maken. Christus staat in het centrum van het Formulier. Dat kan ook niet anders, want bij het Avondmaal gaat het om Hem. Hoe zouden we Hem kunnen gedenken als Hij een Vreemde voor ons is, als Hij ons nooit dierbaar geworden is? Het zaligmakend geloof is altijd hieraan te kennen, dat Christus voor dat geloof dierbaar geworden is. Het woord dierbaar wil eigenlijk zeggen "kostbaar", van de hoogste waarde. Als Christus voor ons nooit de hoogste waarde gekregen heeft, hoe zouden we dan Zijn dood moeten verkondigen? En voor wie krijgt Hij de hoogste waarde? Voor degenen, die midden in de dood liggen.

Zonder kennis van Christus kunnen we dus niet op de rechte wijze Avondmaal vieren. Maar dan moet de vraag wel gesteld worden, wat die kennis van Christus inhoudt. Is dat alleen het kennen van een verzekerd geloof? Het kennen van Paulus, die zeggen mocht: "Ik weet en ben verzekerd"? Het is een rijke genade om die verzekering en bevestiging in Christus te mogen kennen. Als het goed is zal het nieuwe leven daar ook naar staan. Maar als ik u weer verwijs naar de stemmen uit de kerkgeschiedenis, dan horen we daar dat ook degenen, die hongeren en dorsten naar Christus, die uitgaan uit zichzelf naar Hem, die hartelijk naar Hem verlangen, welkom zijn aan de tafel des Heeren. Zij zijn welkom, ook al is er in hun hart nog zoveel bekommering en onverzekerdheid. Als het hen maar om Christus te doen is geworden. Daarin komen de stemmen uit het verleden met elkaar overeen.

Er zijn bekommerde harten die door veel onverzekerdheid worden geplaatst, maar ze hebben toch wel eens met een brandend hart in de kerk gezeten, zoals de Emmaüsgangers. Hun hart is wel eens gaan branden als de heerlijkheid, dierbaarheid en noodzakelijkheid van Christus in het Evangelie verkondigd werd. Toen mocht er voor hun zielsoog in hun

nood en dood wel eens iets oplichten van Hem, zoals Hij ons in het Evangelie getekend wordt als de Schoonste van alle mensenkinderen, in Wiens lippen genade is uitgestort. Toen werd als het ware hun hart uit hun lichaam getrokken naar Hem toe. Toen heeft Hij hun hart ingenomen met Zijn wonderlijke liefde, ook al kennen ze nog zo weinig van Hem. Zulke zielen missen de verzekering dat Christus hun deel is en dat hun zonden vergeven zijn, maar hun hart schreeuwt naar Hem, zij hongeren en dorsten naar Zijn gerechtigheid. Als hen gevraagd wordt, zoals Christus aan Petrus vroeg: "Hebt gij Mij lief?", o, dan mogen ze zeggen: "Gij weet, dat ik U liefheb." Zouden zulken niet aan de tafel des Heeren genodigd worden? Ze zijn er hartelijk welkom. Al is er nog veel bekommering, al is Jezus voor hen nog een zo weinig gekende Jezus, Hij is toch geen Vreemde voor hen gebleven. Ze hebben iets van Zijn heerlijkheid gezien vanuit het Evangelie en hun hart is door Hem ingenomen. In zichzelf hebben zij niets anders overgehouden dan hun nood en dood, al hun wegen om tot God te komen zijn doodgelopen, maar het leeft in hun hart: mijn zak zal niet zijn ontbonden, voordat ik Jezus heb gevonden. Om het met Brakel te zeggen, dan trekt de dierbaarheid van Jezus wel eens hun handen en hun voeten en hun ogen, ja heel hun hart naar Hem toe. Zouden zulke zondaren niet welkom zijn aan de tafel des Heeren?

Er zijn verschillende geloofsoefeningen. Anderen zijn dichterbij gebracht. Zij weten van een meer heldere openbaring van Christus aan hun hart door Woord en Geest. Zij hebben meer van Jezus gezien. Zij hebben meer gezien van Zijn dierbaarheid en noodzakelijkheid, van Zijn gewilligheid en algenoegzaamheid. Weer anderen zijn gekomen tot de vastheid in Christus. Zij mogen weten hoe het anker van hun hoop is vastgemaakt in Zijn gerechtigheid en hoe al hun zonden zijn weggenomen door Zijn bloed. De vrijspraak klonk vanuit het Evangelie door in hun schuldige ziel en zij hebben zich mogen verblijden in de mantel der gerechtigheid, die hen werd omgehangen. Maar al zijn er verschillende geloofsoefeningen, hieraan is het geloof toch te kennen, in welke stand van het geestelijke leven ook, dat Jezus voor het geloof dierbaar geworden is. En of het nu is

in het gemis en met veel bekommering, of in het bezit en met veel verzekering, als Hij ons maar dierbaar werd, dan zijn we welkom aan de tafel des Heeren. En als het goed is,

zullen we in onszelf bedelaar blijven tot de laatste snik.

(slot volgt)
Zeist,

ds. J.J. van Ekeveld

Teksten die niet in de Bijbel staan...

Een vraag met veel kanten

Kan iemand een tekst krijgen die niet in de Bijbel staat? Iemand stelde deze wat wonderlijke vraag. Hij bedoelde: kan de Heere tot een mens spreken met woorden die niet in de Bijbel staan, of die niet precies zo letterlijk in de Bijbel staan als iemand ze 'kreeg'?

De vraag lijkt me niet onbelangrijk. Er zitten nogal wat kanten aan. In de eerste plaats: laat het toch voor ons vast staan, dat God Zich ter zaligheid openbaart door Zijn Woord. O zeker, er is een openbaring Gods uit de natuur. Die openbaring is zelfs rijk. Guido de Brès bracht dat zo mooi onder woorden in onze Geelofsbelijdenis: 'Overmits deze (de gehele wereld) voor onze ogen is als een schoon boek, in hetwelk alle schepselen, grote en kleine, gelijk als letteren zijn, die ons de onzienlijke dingen Gods geven te aanschouwen...'. Maar hoe rijk Gods openbaring in de schepping ook is, zij is niet ter zaligheid. Hellenbroek zegt het kort en bondig in zijn vragenboekje: 'Men kan er Christus niet uit kennen'.

In de tweede plaats: God openbaart Zich ter zaligheid door Zijn Woord. Maar... niet alléén door Zijn Woord! Talloos velen toch, die de Bijbel in huis hebben, dragen hem niet in hun hart. Velen die de Schriften van jongs af hebben geweten, net als Timotheüs, missen toch diens ongeveinsd geloof. Het is daarom zo nodig dat de Heere Zich door Zijn Woord en Geest openbaart in ons leven. Dán alleen is daar de inwendige roeping!

En de heidenen dan?

Heel vaak is de vraag al gesteld hoe het dan toch zal gaan met al die miljoenen die de Bijbel nooit hebben gekend. Dikwijls heeft men gesuggereerd dat er voor de heidenen – of althans voor de 'besten' onder hen –

een weg tot de zaligheid zou bestaan buiten het Woord en buiten Christus om. Zo schreef ooit de Remonstrantse predikant C. Nozeman in de achttiende eeuw zijn boek *Socrates' eere gehandhaafd*. Hij verzette zich daarin tegen de gedachte dat de deugden van de heidenen, zelfs van een Socrates – een Griekse wijsgeer uit de vierde eeuw voor Christus – alleen in de verbeelding zouden hebben bestaan. Er ontstond een hele twist over in de vaderlandse kerk, de zogenaamde 'Socratische oorlog'. Vandaag is het voor velen helemaal geen vraag meer of de heidenen ook buiten de Schrift en buiten de kennis van Christus om zalig kunnen worden: natuurlijk! Laten we daartegen maar aan twee dingen vasthouden: in de eerste plaats dat niemand tot de Vader komt dan door Christus (Johannes 14:6) en in de tweede plaats de eenvoudige woorden van de apostel Paulus: 'Wat heb ik ook die buiten zijn te oordelen? Die buiten zijn, oordeelt God' (1 Korinthe 5:12,13).

Door het Woord, naar de Schrift

Dat de Heere Zich ter zaligheid openbaart door Zijn Woord en Geest is maar niet een opvatting, ook maar niet een goed gereformeerde opvatting. Het is naar de Schrift! We lezen in Romeinen 10:17: 'Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods'. God heeft Zijn kinderen gebaard door het Woord der waarheid (Jakobus 1:18). Zij zijn wedergeboren uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord Gods (1 Petrus 1:23). En Gods gewone weg is daarbij, Zich te bedienen van het *gepredikte* Woord in de samenkomst van de gemeente Gods. Hoewel Hij als de Soevereine Zelf daarop soms uitzonderingen maakt.

Zo zal ik niet licht vergeten hoe een bejaarde vrouw mij vertelde hoe

God tot haar had gesproken. Zij was opgevoed 'midden in de wereld'. Vloeken hoorde zij in haar ouderlijk huis volop en zelfs het bestaan van de Bijbel was haar nagenoeg onbekend. Tot zij als meisje van (ik meen) een jaar of achttien eens op straat liep en als een hoorbare stem hoorde roepen: 'Ik leef, zegt de Heere; voor Mij zal alle knie buigen'. Die woorden staan in Romeinen 14:11 – en ze staan er *letterlijk* zo! Het is mij altijd bijgebleven als een bewijs van het feit dat *wij* aan de middelen (kerkgang, prediking) gebonden zijn, maar *God* niet. Hij bindt ons eraan en wee die mens die in eigenwillige godsdienst zich een weg buiten die middelen droomt – maar God is te allen tijde vrij in Zijn soeverein handelen een eigen weg te gaan. Maar dat is dan wel een bijzondere weg! Zijn gewone weg blijft altijd de weg van de genademiddelen, die Hij zelf heeft geschonken.

Een 'tekst krijgen'

Toch zijn we nog steeds niet uit de vraag waarmee dit artikel begon. Kan iemand een tekst krijgen die niet – of niet helemaal precies – in de Bijbel staat? De vrouw over wie ik zojuist schreef, kreeg met kracht een woord uit de Schrift in haar ziel, maar wél letterlijk zoals dat woord er staat. Denkend over de vraag, dringt zich nog een voorvraag aan ons op. Wat is eigenlijk het krijgen van een tekst? Daarover zou veel te schrijven zijn en dat is in het verleden in ons blad ook wel gebeurd. We willen er nu maar een paar dingen van zeggen. Eerst dit: het heeft ons wel wat te zeggen dat men vroeger sprak over een onderscheid tussen voorkomende en bijblijvende waarheden. Men formuleerde dit onderscheid ook wel eens wat anders, maar het kwam toch steeds op hetzelfde neer: niet elk 'krijgen van een tekst' mag men zomaar houden voor het spreken van God tot de ziel! Waarom niet? Omdat – schrik niet, of schrik liever juist wél! – ook de duivel ons wel een schriftplaats in de gedachten kan brengen. Het meest aangrijpende voorbeeld hoe de duivel met het heilige Woord van God kan manipuleren, vinden we natuurlijk in de geschiedenis van de verzoeking van de Heere Jezus, waar hij zelfs probeert de Zaligmaker op een dwaalspoor te brengen met een uit

het verband gerukte schriftplaats. En het mag voor de beantwoording van de vraag waarmee we nu bezig zijn wel veel te zeggen hebben dat de satan daar een tekst uit Psalm 91 aanhaalt, maar *niet nauwkeurig*! Hij citeert juist even anders dan het er staat, waardoor de tekst ook een andere betekenis krijgt. Vervolgens moeten we bedenken dat een voor de geest komende schriftplaats dan wel niet door de satan in onze gedachten hoeft te worden geworpen, maar ook heel goed afkomstig kan zijn uit ons eigen onderbewustzijn, uit onze memorie, uit ons wils- en gevoelsleven... Het menselijk hart is arglistig, meer dan enig ding. Het kan ook schriftplaatsen oproepen.

Ervoor, eronder, erna

Laat nu niemand zeggen: van zulke gedachten zou een mens wanhopig worden. Kun je het dan nooit weten of GóD sprak door Zijn Woord of dat het de vorst der duisternis was of het eigen arglistige hart? O ja, dat kan men wél weten. Graag wil ik de lezer wijzen op een mooi boekje van wijlen ds. I. Kievit, wiens levensbeschrijving onlangs nog in ons blad werd besproken: *Het krijgen van woorden en teksten*. Hij gaat daar dieper in op de dingen waarover we nu nadenken en geeft vanuit de Schrift en de gereformeerde theologie waardevolle adviezen voor wie bevreesd is zich in deze dingen te vergissen. Gods oude kinderen zeiden nogal eens, als het ging over de vraag of God door een schriftwoord werkelijk had gesproken: 'Hoe was het ervoor, hoe was het eronder, hoe was het erna?' Ze bedoelden, kort gezegd: was er plaats voor het woord dat in de ziel kwam? Paste het wel in de omstandigheden waarin men verkeerde, in de nood waaronder men zuchtte? Verootmoedigde het de ziel voor God of maakte het groot, bekeerd en opgeblazen? En gaf het heilige en oprechte werkzaamheden erna?

Voorzichtig zijn

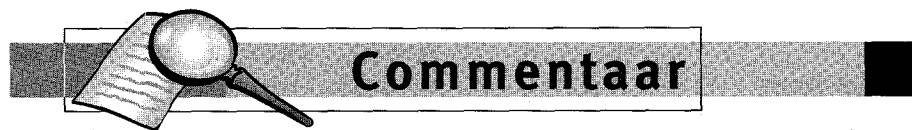
Laten we tenslotte proberen de vraag van dit artikel te beantwoorden. De Heere spreekt in het leven van de Zijnen door Zijn Woord en door Zijn Geest. God kan met Zijn eigen Woord nooit anders dan teer en heilig omgaan. Het komt me ook voor dat als er één is die de Schrift kent en verstaat, het dan toch de Heilige

Geest zal zijn, Die alle dingen onderzoekt, ook de diepten Gods (1 Korinthe 2:10). Welnu: zou de Heere dan Zijn eigen Woord onzorgvuldig en onnauwkeurig gebruiken? Dat kan toch niet zo zijn! Hiermee wil ik niet hard oordelen over zielen die onderwijs ontvingen uit de Schrift, maar de teksten niet zo correct en nauwkeurig meer weten weer te geven. Dat is absoluut niet de bedoeling. Wel lijkt het me toch op z'n plaats te waarschuwen tegen het rusten op en leven uit teksten die zó niet in de Bijbel staan, of die zelfs in de verste verte niet in de Bijbel staan. Wie bijvoorbeeld meent dat hij een tekst 'kreeg' door bepaald te worden bij de woorden 'bid en werk' (ora et labora), bedenke liever dat deze woorden helemaal niet in de

Schrift staan, maar de lijfspreuk vormen van de kloosterorde van de Benedictijnen.

We mogen dus wel heel voorzichtig zijn. Een mens moet nooit naar de eeuwigheid reizen met een tekst of een versje als grond voor zijn ziel. Natuurlijk wil ik hiermee niet ontkennen dat de woorden die God in het leven van de Zijnen heeft gesproken, als kostbare kleinoden door hen kunnen worden bewaard in de schat van de herinnering. Dat is óók bijbels. Maar de grond van het zaligworden kan nooit en nimmer ergens anders liggen dan in het borgenwerk van Christus, toegeëigend aan de ziel door Gods Geest.

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken

George W. Bush

'Voor Christenen zijn het leven en de dood van Jezus de hoogste uiting van liefde en de hoogste verklaring van Gods genade, getrouwheid en verzoening. Sedert Christus' wonderlijke opstanding uit de doden op Pasen, meer dan 2000 jaar geleden, tonen Christenen hun vreugde en dankbaarheid voor dit verwonderlijke offer en voor Gods belofte van vrede voor de neergebogenen, genezing voor de gebrokenen van hart en geestelijke redding (...) Deze Paastijd verheugt mij en brengt mij in gebed voor vrede, wijsheid en beslistheid (...) Ik wens u een gezegend Pasen toe.'

(George W. Bush in een presidentiële boodschap aan de natie, dd 17 april 2003).

Aanknopingspunt

De Heidelbergse Catechismus wijst erop dat elke Christen in beginsel een zending behoort te zijn. In antwoord 86 wordt gesteld dat goede werken nodig zijn opdat ook 'onze naasten voor Christus gewonnen worden'. Het bereiken van onze naasten is echter niet eenvoudig.

Onze wereld lijkt zich om God en Zijn Woord niet meer te bekommeren. En wij sluiten ons wellicht wat snel op en af in de geborgenheid van de "eigen kring". Toch zijn er altijd wel mogelijkheden om onze naasten te bereiken en met hen in gesprek te zijn. In het pastorale werk bijvoorbeeld is het bezoek aan de zieken in het ziekenhuis erg belangrijk. Op zaterdag ga ik meestal naar het ziekenhuis om daar de mensen die ziek zijn te bezoeken. De zaterdag is een bewuste keuze. Op die dag is het vaak niet zo druk op de zalen. Je zit geen dokters of verpleegkundigen in de weg. Als predikant kun je je gang gaan. Tijdens het bezoek probeer je te spreken over de geestelijke zaken. Je leest iets uit de Bijbel en sluit het bezoek af met een openbaar gebed. Het is belangrijk als je ook de andere mensen op de zaal daarbij kunt betrekken. Het is nodig en belangrijk af en toe eens een goed woord te laten horen over de Bijbel, Gods genade en het Evangelie. Dat hebben onze medemensen, op reis naar de eeuwigheid, nodig. Het is een taak van elke Christen om de mogelijkhe-

den die er zijn te gebruiken. Het is ook goed om met anderen in gesprek te komen over de wezenlijke dingen in het leven. Dat gaat meestal door eens een vraag te stellen. Meestal vraag ik of iemand nog naar de kerk gaat, of hij in de Bijbel leest, en indien niet, of hij wellicht gedoopt is. Zeker bij wat oudere mensen ligt hier vaak nog wel een aanknopingspunt voor een gesprekje over geestelijke zaken. Niet altijd overigens, maar soms zijn er van die onverwachte momenten. En juist dan mag en kun je iets zeggen over de Heere en Zijn dienst. Wie weet, de Heere zou het kunnen gebruiken... Laten we de laatste restjes die herinneren aan het christelijk verleden van ons land gebruiken om met mensen te spreken over de boodschap van God. Er zijn vaak toch nog meer aanknopingspunten dan we op het eerste gezicht wel eens vermoeden.

Secularisatie

Het is met die laatste resten van het bijbels erfgoed natuurlijk wel triest gesteld in ons land. Een groot percentage van de mensen wordt niet meer gedoopt, velen gaan niet meer naar de kerk en de Bijbel is een onbekend boek geworden. De secularisatie heeft enorm toegeslagen. In het privéleven van velen speelt de godsdienst en de Bijbel vrijwel geen enkele rol meer. Dat is heel triest. Ook in het publieke leven is de invloed van de Bijbel en de kerk bijna geheel verdwenen. Zeker onder de paarse regeringen is er heel wat overhoop gehaald. Vele zaken die herinneren aan het christelijke verleden van ons land zijn "opgeruimd". De zondag is koopdag geworden. De christelijke feestdagen zijn vrije dagen geworden. De tweede feestdagen worden langzamerhand koopdagen. Het huwelijk staat ook open voor mensen van gelijk geslacht. Abortus en euthanasie zijn gelegaliseerd. De zedeloosheid (bill-boards) overweldigt het straatbeeld. En vele andere ontwikkelingen wijzen erop dat ons land een postchristelijk land is geworden. Overigens geldt dat niet alleen voor Nederland. Vrijwel geheel Europa is goeddeels gesecculariseerd. Als een vloedgolf gaat de secularisatie over Europa. Ruim 100 jaar na Nietzsche (de grote profeet van het nihilisme) lijkt God inderdaad voor vele Europeanen geen levende werkelijkheid

meer te zijn. 'God is dood! God blijft dood! En wij hebben hem gedood!... Het heiligste en machtigste dat de wereld bezat, het is onder onze messen doodgebloed.' (F. Nietzsche, *Die fröhliche Wissenschaft*).

Overigens is de levenshouding van velen niet atheïstisch, maar agnostisch. Agnostisch betekent dat religie velen gewoon niets meer zegt. God en de Bijbel zijn voor velen niet meer relevant, het zegt niets meer. Dat is de harde realiteit waarin we ons in de 21^e eeuw in Europa bevinden. Dat is erg, we kunnen er over klagen, maar het is harde werkelijkheid. En werkelijkheid die je op allerlei manieren tegenkomt, in de straat waar je woont, in de kranten, op je werk, de bibliotheek, de winkelstraat, etc. Het zal nog heel wat toerusting vragen om hier mee om te kunnen gaan. Ook voor onze jonge mensen... Op de scholen hebben we inmiddels "begeleide confrontatie". Een beslist noodzakelijke toerusting van jongeren op de vragen van onze huidige gesecculariseerde cultuur.

Verenigde Staten

Ondertussen lijkt er in andere delen van de wereld een heel andere ontwikkeling gaande. In de wereld van de Islam is er duidelijk sprake van een herleving. Dat is deels bedreigend; het is echter ook iets om rekening mee te houden. Rond de Stille Oceaan is er mogelijk een herleving van de bijbelse religie. In de USA zien we, over het algemeen gezien, ook een andere ontwikkeling dan in Europa. Vanuit het zuiden van de USA en vanuit het verleden heeft dit land duidelijke christelijke wortels. Recent werd bijvoorbeeld in een proefschrift nog eens de relatie gelegd tussen de puriteinse wortels van Amerika en de huidige macht en invloed die dat land heeft. Ook de huidige president van Amerika schaamt zich er niet voor om de Bijbel te citeren, zichzelf een Christen te noemen, dagelijks in een bijbels dagboek te lezen, naar de kerk te gaan en zijn landgenoten met Pasen een brief te schrijven om hen te herinneren aan het heilsfeit van Pasen. Weliswaar heeft de godsdienst in Amerika altijd wel een wat andere plaats in de samenleving ingenomen dan in Europa, maar toch is het opmerkelijk dat tegenover het steeds verder seculariserende Euro-

pa, Amerika een volstrekt andere ontwikkeling laat zien. Natuurlijk is er veel over Amerika in negatieve zijn te zeggen. Hollywood is geen plaats met hoge zeden! Enron ruikt niet erg fris. Maar het blijft toch wel opmerkelijk dat een president zijn landgenoten een gezegend Pasen toewenst. Daar hoef je in Europa niet om te komen. De bedroevende vertoning rond de komende Europese grondwet spreekt boekdelen. Er is een groot verschil tussen Europa en de VS. Een opmerkelijk verschijnsel.

Beoordeling

Er wordt in Europa heel verschillend over president Bush geoordeeld. De regeringsleiders van Frankrijk en Duitsland moeten niet veel van hem hebben. Ook de pers is niet erg op Bush en zijn beleid gesteld. Amerika is dan wel erg machtig, maar veel waardering en respect blijkt over het algemeen niet. Over het algemeen wordt Bush voorgeteld als een wat stuntelige man, die eigenlijk ten onrechte president van de VS is geworden. De heren Clinton en Al Gore kunnen op veel meer sympathie rekenen. Vooral de overwegend linkse pers wordt niet moe om Bush af te schilderen als een gevaarlijke "cowboy", die de wereldvrede in gevaar brengt. Er wordt heel wat gesmaald en gehoond over Amerika en zijn president. Daarbij valt het op dat vooral de staf wordt gebroken over de godsdienstige motieven van de huidige president. Ik zal dat niet met allerlei citaten ondersteunen, maar wat er in dit opzicht in bladen als *Trouw*, *NRC-Handelsblad*, *De Volkskrant*, etc. allemaal te berde wordt gebracht, is werkelijk onthutsend. De grootste angel in het optreden van Bush lijkt voor velen toch wel te zitten in zijn overtuigde wijze waarop hij christen probeert te zijn. Wat smalend en denigrerend staan er dan opmerkingen in de krant in de trant van: zou Bush ook bidden voor de oorlog en de soldaten in Irak, wat raar dat hij dagelijks in een bijbels dagboek leest, etc. Alsof dat niet zou mogen! Alsof de bijbelse waarheid iets is voor achtergebleven mensen...

Uiteraard is er op de godsdienstige opvattingen van Bush wel af te dingen. Het is ook bekend dat hij staat in de lijn van evangelicals als Billy Graham. Uiteraard heeft hij opvat-

tingen die de onze niet kunnen zijn, bijvoorbeeld over de zondag als rustdag. Dat is allemaal waar. Toch denk ik dat we er blij mee mogen zijn dat er in Amerika iemand aan het roer staat die zich, ook tegenover de hele wereld, bepaald niet schaamt om de naam van Christus te belijden. We kennen uit de kerkgeschiedenis wel de naam van Constantijn de Grote, keizer van het Romeinse rijk van 306-337. Ook dat was man met vele gebreken. Ook op zijn christen-zijn viel heel wat aan te merken. Toch schrijft Augustinus in zijn boek *De Stad Gods* het volgende over deze keizer: 'Daarom heeft Hij keizer Constantijn, die de demonen niet aanriep, maar Hem, de ware God, vereerde, met zoveel aardse gaven overladen als geen mens zich zou durven wensen'. En ergens elders zegt Augustinus dat de Heere de macht gaf aan de christen Constantijn. Zoals Augustinus Constantijn wist te waarderen, zo zou ik ook de huidige president van Amerika willen zien. Opmerkelijk immers dat een president zijn volk met Pasen de boodschap voorhoudt van een opgestane Zaligmaker. Zo'n staatsman is in heel Europa vermoedelijk niet te vinden.

Belangrijk

'Ik wens u een gezegend Pasen toe'. Wij zijn het niet gewend dat een staatsman zich zo tot het volk richt. Toch is het heel belangrijk dat dit gezegd wordt. We hoeven over het hart van Bush niet te oordelen. Het gaat om de boodschap die hij brengt, het beleid dat hij voorstaat. Een staatsman, tevens de machtigste man in de wereld, die in ronde woorden de werkelijkheid van Pasen belijdt. Wat ligt er in deze wens een boodschap. Wat wordt er immers door moderne theologen getornd aan het feit van Pasen. Wat zijn er ook veel kerkgangers die het feit van Pasen onbelangrijk vinden. Wat zijn er ook veel mensen die totaal niet weten wat Pasen eigenlijk is. Velen denken en zeggen dat de bijbelse godsdienst iets is voor het verleden. Moderne mensen kunnen daar niet mee uit de voeten. Als reactie tegen de oprukkende secularisatie is het belangrijk dat de machtigste man in de wereld kennelijk wel durft uit te komen voor zijn verbondenheid aan het Woord van God. Dit lijkt mij van betekenis voor onze jongeren. De

bijbelse waarheden zijn niet iets dat geheel achterhaald is. Ook anno 2003 zijn er nog mensen die voluit aanvaarden dat de Heere Jezus daadwerkelijk is opgestaan. En het zijn niet de minsten die daar voor uit komen. Het belangrijkste is echter dat het Pasen mag worden in ons hart. Dat is een gave van de Heilige

Geest. Het is de Heere die daar ook vandaag nog voor inwint. Het zaad zal Hem dienen. De Heere is waarlijk opgestaan en Hij is van Simon gezien. Dat blijft gelden. Ook in de 21^e eeuw.

Amersfoort,

ds. W. Visscher.

Lezen in de Christenreis

(slot)

Door de Rivier

De pelgrims begeven zich nu naar de rivier en gaan erin. Christen begint al spoedig te zinken. 'Ik zink in diepe wateren. Al Uw baren en golven gaan over mij heen', roept hij uit. Hopende probeert hem moed in te spreken: 'Wees welgemoed, ik voel de bodem al!' Christen is bevreesd dat hij niet aan de overkant zal komen; een grote duisternis en schrik overvalt hem. Hij kan zich nu niet eens meer de bemoeidigingen herinneren die hij op zijn reis heeft gekregen. Kwellende gedachten over zijn zonden wellen in hem op. Aanvechtingen van de Boze benauwen hem. Hopende kan met moeite Christens hoofd boven water houden. Hij tracht hem weer te troosten: 'Ik zie de poort al en personen die ons zullen ontvangen'. 'Dat is voor jou, zij wachten op jou', antwoordt Christen. 'Als het bij mij recht zou liggen, zou Hij mij toch helpen?' 'Weet u dan niet', zegt Hopende, 'dat er juist van de goddelozen staat, dat zij geen banden hebben tot hun dood en dat hun kracht fris is? Deze duisternis komt over u tot beproeving'. Christen staart enige tijd peinzend voor zich uit. Hopende roept hem toe: 'Jezus Christus maakt u gezond'. Even later roept Christen: 'Ik zie Hem weer en Hij zegt tot mij: wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen'. Daarop zwijgt de vijand als een steen. Christen voelt de grond weer en de rest van de rivier is ondiep voor hen.

Wat een verschil in sterven! Christen, die toch de meeste oefeningen had, wordt hevig aangevochten op zijn sterfbed, terwijl Hopende zonder vrees door de rivier gaat. In de

Christinnereis verhaalt Bunyan zelfs van de heer Vrezende, die heel zijn leven met de vraag heeft geworsteld, of zijn einde wel vrede zou zijn, dat deze met gemak door de rivier wandelt, omdat het water slechts tot aan zijn enkels staat. Ook hierin zien wij het soevereine van Gods handelingen. Het is wel waar dat een nauw leven over het algemeen een ruim sterven geeft. Maar het gebeurt ook, dat een bevestigd christen nog hevige aanvechtingen heeft in de laatste uren, terwijl een bekommerde soms roemend het leven mag verlaten.

Naar de Poort van de Hemelstad geleid

De twee blinkende gestalten staan aan de overzijde van de rivier de pelgrims op te wachten. 'Wij zijn gediensstige geesten die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen', zeggen zij. Zo worden Christen en Hopende begeleid naar de Poort van de Hemelstad die op een zeer hoge heuvel ligt. Het beklimmen van de heuvel gaat heel gemakkelijk, want hun begeleiders nemen hen bij de hand. Bovendien hebben zij hun "sterfelijke kleding" in de rivier achter gelaten. Vaardig en snel gaan zij door het luchtruim, liefelijk vertroost en vergezeld van de hemelse gestalten. Die vertellen de pelgrims dat de heerlijkheid van de plaats waar zij heen gaan onuitsprekelijk is. Daar gaan zij tot de algemene vergadering der eerstgeborenen en tot God, de Rechter over allen en tot de geesten der volmaakt rechtvaardigen; en tot de Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus (Hebr. 12:23,24). Dat is het Paradijs Gods. Daar is ook de Boom des Levens; van de vruchten zullen zij altijd eten. Zij zullen

ook bekleed worden met witte kleding. Daar zullen zij wandelen en spreken met de Koning. Daar is geen verdriet, geen ziekte, verdrukking of dood meer. Daar zullen zij ook Abraham, Izak en Jakob zien, en ook de profeten. Maar vooral zullen zij daar eeuwig de Heilige zien (1 Joh. 3:2). Zij zullen Hem altijd de lof en dank toebrengen. En op de jongste dag zullen zij met de Koning in Zijn troon zitten en een stem in het oordeel hebben.

Zover het voor een mens mogelijk is, beschrijft Bunyan hier de heerlijkheid die Gods kinderen terstond na het sterven zullen aandoen. De engelen zullen hun zielen opvoeren in de hemelse heerlijkheid. Die heerlijkheid is alleen te verwoorden met de beeldende taal van de Bijbel. Want het is in geen mensenhart opgeklommen wat dat zijn zal!

Door de Poort van de Hemelstad

Vóór de poort komt een gezelschap van hemelingen de pelgrims tegemoet. De blinkende gestalten kondigen de komst van de twee pelgrims aan: 'Deze mannen hebben de Heere op aarde liefgehad; zij hebben alles voor Zijn Naam verlaten. Hij heeft ons uitgezonden om hen te halen'. Dan zingt de menigte die hen tegemoet komt: 'Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams'. Verschillende trompetters van de Koning, gekleed in witte kleding, doen de hemelen weergalmen van trompetgeschal. De menigte omringt de beide pelgrims als vormden zij een lijfwacht. Al de klokken van de Hemelstad luiden. Geen pen is in staat de vreugde te beschrijven!

Boven de poort was geschreven: 'Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de Boom des Levens en zij door de poorten ingaan in de stad' (Openb. 22:14). Henoeh, Mozes en Elia kijken over de poort. De pelgrims overhandigen hun toegangsbewijs. Als de Koning dat gezien heeft, geeft Hij bevel dat de poort geopend moet worden. Bij het binnengaan veranderen de twee pelgrims van gedaante. Zij krijgen kleren aan die blinken als goud. Verder geeft men hun een kroon en een citer. Al de klokken van de Hemelstad luiden nog steeds, alsof zij zingen: 'Gaat in, in de vreugde uws Heeren'. Zelf zingen de pelgrims: 'Hem Die op de troon zit en het Lam, zij de

dankzegging, en de eer en de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheid'.

'Door de geopende poort zag ik de straten van goud. De stad schitterde als de zon. Mensen wandelden daar met een kroon op het hoofd en palmtakken en een gouden citer in de hand. De engelen zongen onophoudelijk: Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen. Toen de poort weer dicht ging, wenste ik wel dat ik daar ook binnen was'. Zo is Bunyans ontboezeming als hij die hemelse heerlijkheid en vreugde heeft trachten te beschrijven

Nog eenmaal Onkunde

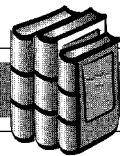
Het slot van de Christenreis eindigt met een aangrijpende waarschuwing. Beneden ziet Bunyan nog één keer Onkunde, die door de veerman *IJdele Hoop* met een bootje over de rivier gezet wordt. Let wel: alléén beklimt hij de heuvel waar de Hemelstad op ligt... Niemand komt hem tegemoet om hem te bemoedigen. Vóór de poort gekomen, klopt hij in de verwachting binnengelaten te worden. Maar men vraagt hem waar hij vandaan komt. Zijn antwoord is: 'Ik heb in de tegenwoordigheid van de Koning gegeten en gedronken en Hij heeft in onze straten geleerd'. Als men hem echter vraagt naar zijn toegangsbewijs, frommelt hij wat tussen zijn mantel, maar vindt er geen. 'Hebt u er geen?' De man antwoordt niet meer: hij verstomt. De Koning beveelt dan, dat men hem de handen en voeten zal binden en hem weg zal voeren naar de deur in de zijkant van

de heuvel, om hem daar naar binnen te werpen. 'Toen zag ik', schrijft Bunyan, 'dat er een weg naar de hel is van de hemelpoort zowel als van de stad Verderf'. Wat kan het ver gaan! Als IJdele Hoop iemand gedurende heel zijn leven vergezelt, zal die hem bij de dood niet loslaten. Terecht wordt in een van de aantekeningen aan het eind vermeld: 'Er is slechts één Weg ter behoud: door het geloof zien op Jezus Christus tot gerechtigheid en op Hem steunen tot heiligheid en mijn zonden verfoeien'. Bunyan besluit zijn Christenreis met een raadgeving, waarin hij o.a. zegt: 'Pas op dat u mijn droom niet verkeerd interpreteert, dat zou schadelijk voor u kunnen zijn. Spot ook niet met mijn karakters of beelden; tracht er de betekenis van te zien. Kijk toch achter de schermen. Als u er droesem in vindt, gooi dat dan maar weg, maar behoud het goud! Wat geeft het als er wat erts aan het goud zit? U gooit een appel toch ook niet weg om het klokhuis? Als u echter alles wegwerpt, zou ik weer wel eens kunnen dromen'.

Wat een voorrecht dat de Heere deze dienstknecht van Hem zulke gaven heeft gegeven om de bevinding der heiligen in zo'n vorm, maar gegrond op Gods Woord weer te geven. Wie het boekje in de oorspronkelijke taal kan lezen, zal opmerken dat het vol staat met verwijzingen naar de Heilige Schrift, dé toetssteen van ware genade. Vandaar dat men zijn leven er gerust aan kan toetsen.

Scherpenzeel,

J. de Jager

Boekennieuws

'De Christenreis van John Bunyan', naverteld door M.J. Ruissen, uitgeverij De Ramshoorn te Goes, 175 Bladzijden

In tweeëntwintig hoofdstukken wordt 'De Christenreis' naverteld. Het is dus geen vertaling van het bekende boek van John Bunyan, maar een navertelling. De bedoeling van de verteller is dat vooral jongeren zich aangesproken gaan voelen en naar het originele verhaal gaan pakken. De heer Ruissen vertelt het verhaal in heldere, korte zinnen. Het verhaal leest dan ook vlot. Aan het eind van elk hoofdstuk zijn

er gespreksvragen opgenomen. Nummering in de tekst verwijst naar de bijbehorende gespreksvraag. De verteller geeft aan dat de gespreksvragen verklarend zijn bedoeld; beeldspraak vraagt immers om uitleg. Het sterke bij deze vragen vind ik de verwijzing naar de Schrift. Bunyan wilde zijn lezer ook naar het Woord leiden. Verder is deze uitgave voorzien van prachtige illustraties, die de sfeer van het verhaal weergeven.

Achter in het boek is het gedicht 'Flitsen uit De Christenreis' van Christien de Priester opgenomen.

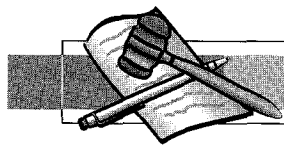
Voor slechtzienden, gehandicapten en kinderen is deze navertelling ook op cassettes verkrijgbaar. De uitgever verdient lof voor de goed verzorgde uitgave van dit boek. Het valt steeds weer op hoe groot de Schriftkennis en het geestelijk inzicht van John Bunyan is geweest. Dit blijkt niet alleen uit de beschrijving van christen in het verlaten van Stad Verderf, het binnengaan door de Enge Poort, het verliezen van

het zondepak bij het kruis van Christus enz. maar ook uit de personen die christen op de weg ontmoet en de voorvallende gebeurtenissen.

Voor zover ik dat heb na kunnen gaan heeft de verteller geprobeerd om het verhaal zo getrouw mogelijk weer te geven. Van harte aanbevolen.

Woerden,

ds. W. Harinck.

Kerknieuws

Bedankt:

voor Aalst en Meeuwen:
ds. G. Mouw te Uddel;
voor Goudswaard:
ds. C. Hogchem te Barneveld;
voor Berkenwoude, Doetinchem en Genemuiden:
ds. J. Schipper te 's-Gravenpolder;
voor Bodegraven, Moerkapelle, Ridderkerk-Slikkerveer en Vlissingen:
ds. G. Clements te Gouda;
voor Dirksland en Franklin Lakes, New Jersey (U.S.A.):
ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;
voor Hendrik-Ido-Ambacht:
ds. G.J.N. Moens te Goes;
voor Kampen en Krimpen aan den IJssel:
ds. M. Karens te Werkendam;
voor Leiderdorp:
ds. W. Harinck te Woerden;

voor Lisse en Tricht-Geldermalsen:

ds. P. Mulder te Dordrecht;

voor Rotterdam-Zuidwijk:

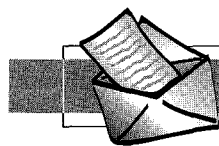
ds. R. Kattenberg te Arnhem.

KERKELIJK JAARBOEK

Per 21 juli 2003 nieuw adres van:
Mevr. J.C. van Ravenswaay-van Voskuilen
Hanengewei 26
3851 LC Ermelo
Tel. 0341-55 96 50 (blijft hetzelfde)

GEMEENTE WEMELDINGE

Met ingang van heden is het adres van de koster:
J.P. Bentschap Knook
De Wemel 33
4424 AC Wemeldinge
Tel. (0113) 62 18 26 (blz. 303)

Berichten

EVANGELISATIEAVOND NUNSPEET

In het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Nunspeet zal op D.V. 16 augustus een Evangelisatie- en zangavond gehouden worden. De avond begint om 19.00 uur. De heer J. Krijgsman vertelt over zijn ervaringen met het Evangelisatiewerk in Amsterdam. Ook zal het Jeugdkoor "Kinderklanken" aan de avond meewerken. Er wordt een collecte gehouden voor het deputaatschap Evangelisatie Geref. Gemeenten. Tevens staat er een verkooftafel in de hal van de kerk, waarvan de opbrengst bestemd is voor de evangelisatiepost Amsterdam. De avond staat onder leiding van ds. A. Schot

OPEN DAG OP DE EVANGELISATIE-POST IN TILBURG I.V.M. 30 JARIG BESTAAN

Dit jaar mag de Evangelisatiepost in Tilburg 30 jaar bestaan. Daarin mogen we

opmerken dat de Heere Zelf dit werk in stand heeft gehouden. Op onze open dag willen wij u graag informeren over het reilen en zeilen van de evangelisatiepost. 's Middags hebben we een fietstocht georganiseerd door de Loonse en Drunense duinen en omgeving.

U wordt uitgenodigd voor de open dag op D.V. zaterdag 13 september a.s.

Het programma ziet er als volgt uit:

Workshops:

09.30 uur – Welkom en ontvangst in de BIJBELwinkel

10.00 uur – Workshop

De praktijk van het Evangelisatiewerk in Tilburg

10.15 uur – Workshop

Het initiatief en de praktijk van de inloopmorgen

11.15 uur – Workshop

Hoe ga ik in mijn eigen omgeving zelf om met mensen die Gods Woord niet kennen. Tijdens de workshops is er opvang voor de

kleinere kinderen.

U kunt op de evangelisatiepost blijven eten, maar neem zelf een lunchpakket mee. Overige consumpties worden door ons verzorgd.

Deelname fietstocht: € 2,00 per persoon. Maximaal € 6,00 per gezin.

Een fiets huren kost € 5,50 per fiets. U kunt een fiets reserveren tot D.V. 6 september bij de fam. de Bruin, tel. 0416-692029.

Wij hopen dat velen op deze dag blij zullen geven van hun belangstelling. De opbrengst van de dag is bestemd voor de inrichting van het nieuwe inloophuis in Merksem/België.

VOGG BELEGT TWEDE LANDELIJKE ORGEL- EN SAMENZANGDAG IN GROTE KERK TE NAARDEN

Op zaterdag 6 september 2003, Deo Volente, houdt de Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeente (VOGG) voor de tweede maal een landelijke orgel- en samenzangdag. Plaats van samenkomst is deze keer de Grote of St. Vituskerk te Naarden.

Tijdens de ochtendbijeenkomst, die om 10.15 uur begint, speelt Sietze de Vries beide orgels en begeleidt hij de samenzang. Aan het eind van de ochtend worden enkele huishoudelijke zaken besproken.

In de pauze kan een bezoek gebracht worden aan de stands van muziekhandel Lindenberg en de VOGG.

Tijdens het middagprogramma (aanvang 13.30 uur) zingt het kamerkoor Chantez à Dieu, zowel alleen als samen met de aanwezigen.

Vanaf 9.45 uur is er ontvangst met koffie; rond 16.00 uur wordt de dag besloten. De toegang is vrij; er is een collecte aan de uitgang. Belangstellenden zijn hartelijk welkom.

ROMMELMARKT NIEUWE TONGE

Op D.V. zaterdag 16 augustus hoopt de Geref. Gemeente de jaarlijkse rommelmarkt te houden naast het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, Oranjestraat 13 te Nieuwe Tonge van 9.00 tot 15.00 uur.

De opbrengst van de dag is bestemd voor ons kerkgebouw.

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

De financiële actie van de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) ten behoeve van Roemeense Bijbels heeft €300.000,- opgebracht. Hierdoor kunnen 68.965 bijbels in Roemenië worden verspreid.

De GBS stuurde medio maart naar alle 38.000 donateurs van vele kerken een speciale brief met verzoek om steun. Vele donateurs en kerken maakten een gift over. Het eindbedrag heeft alle verwachtingen van het bestuur overtroffen.

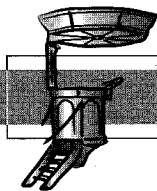
Al eerder ontving de GBS een anonieme gift van € 130.882,-. Door een kleine financiële aanvulling vanuit de GBS (€ 4.118,-) kunnen maar liefst 100.000

Roemenen aan een eigen Bijbel worden geholpen.

Inmiddels zijn reeds enkele tienduizenden Bijbels richting Roemenië getransporteerd. De GBS maakt hiervoor gebruik van de diensten van diverse hulporganisaties. Zij leveren de Bijbels af bij diverse kerken

in Roemenië en Moldavië. De kerken zorgen voor verspreiding onder de bevolking. De eerste reacties vanuit Roemenië zijn zeer positief. Vooral de opgenomen tekstverwijzingen worden op prijs gesteld. Deze verwijzingen zijn van grote betekenis voor de Bijbelstudie.

A.B. van der Heiden; Yerseke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 16.30 uur ds. Paul; Zwijndrecht 14.30 uur ds. Van Krimpen; Zwolle 19.00 uur ds. Schot.

Predikbeurten

ZONDAG 10 AUGUSTUS 2003

Aagtekerke 8.45, 11.00 (vakantiegasten), 14.00 en 19.00 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 10.00 uur ds. Neele en 19.00 uur ds. Meeuse; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Amsterdam-Noord (Melkweg 16) 19.15 uur ds. Van der Net; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 19.00 uur stud. Van Manen; Berkenwoude 9.45 uur ds. Paul en 19.00 uur ds. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. Bac en 15.30 uur stud. G. Beens; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Breda 14.30 uur ds. P. Mulder; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 18.30 uur ds. Zippro; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. Boogaard; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. P. Mulder; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 18.30 uur ds. Vreugdenhil; Enschede 10.00 en 15.00 uur ds. Brugge; Enter 9.30 en 16.00 uur ds. Van Aalst; Ermelo 9.30 en 18.30 uur kand. Pater; Goes 9.30 uur en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Gravenpolder 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Groningen 9.45 uur ds. Vreugdenhil en 15.30 uur leesdienst; Hardinxveld-Giesendam 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Hendrik-Ido-Ambacht 16.30 uur ds. Baaijens; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Hoogvliet 10.00 uur ds. Baaijens; Houten 11.00 en 16.30 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Zippro; Kamperland 15.30 uur ds. Golverdingen; Kapelle-Biezeling 9.30 uur ds. Tanis en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Krabbendijke 9.30 uur (H.D.) ds. Verschuure en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Lelystad 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Marknesse 9.30 en 14.30 uur stud. Van Manen; Meeuwen 14.30 uur ds. M. Karens;

Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. Golverdingen; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. J. Karels; Moerkapelle 10.00 uur (doventolk) en 18.30 uur stud. G. Beens; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. De Wit; Nieuwdorp 14.30 uur ds. Tanis; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur stud. De Heer; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterend-Texel 11.15 en 16.30 uur ds. Van Dijk (in de N.H. kerk); Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. J. Karens; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Oudemirdum 9.00, 11.00 (voor vakantiegasten) en 19.00 uur ds. Kleppe; Poederooyen 9.30 en 14.30 uur ds. J. de Pater; Poortugaal 19.00 uur ds. Silfhout; Poortvliet 14.00 uur ds. Verweij; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30, 14.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. Mol en 15.00 uur ds. Schreuder; Rijssen-Zuid 9.30 uur en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur ds. Neele; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. Kattenberg; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur stud. Terlouw; Scherpenisse 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Soest 19.00 uur ds. Visscher; Sprang Capelle 14.30 uur ds. Melis; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur leesdienst; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. Tuinier; Tholen 10.00 uur en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 19.15 uur ds. Sonneveld; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur ds. Sonneveld; Vlaardingen 10.00 en 15.30 uur stud. Terlouw; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Waarde 9.30 uur en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wierden 18.30 uur ds. Brugge; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Wolphaartsdijk 18.30 uur ds.

DINSDAG 12 AUGUSTUS 2003

Enter 19.30 uur ds. Neele; Nisse 19.30 uur ds. J. de Pater; Opperdoes 19.30 uur ds. Zippro; Ouddorp 19.30 uur ds. Schot; Oudemirdum 19.30 uur ds. Hakvoort; Urk 19.30 uur ds. Schipper.

WOENSDAG 13 AUGUSTUS 2003

Beekbergen 19.30 uur ds. W.J. Karels; Borssele 19.30 uur ds. Verweij; Dirksland 19.30 uur stud. Van Manen; Emmeloord 19.30 uur ds. Kleppe; Enkhuizen 19.30 uur ds. Schreuder; Hoogeveen 19.30 uur ds. Brugge; Kamperland 19.30 uur ds. M. Karens; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Driessen; Krimpen a/d IJssel 19.30 uur kand. G. Pater; Kruijningen 19.30 uur ds. Tuinier; Leerdam 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Meeuwen 19.30 uur stud. Terlouw; Melissant 19.30 uur ds. J. de Pater; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. Melis; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Gunst; Opheusden 19.30 uur ds. Van Dieren; Rilland-Bath 19.30 uur stud. De Heer; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Van Krimpen; Rotterdam-Zuid 19.45 uur stud. G. Beens; Scherpenzeel 19.30 uur ds. Veenendaal; Soest 19.30 uur ds. Vermeij; Stolwijk 19.30 uur ds. F. Mulder; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Hakvoort; Zwolle 19.30 uur ds. Van Aalst.

DONDERDAG 14 AUGUSTUS 2003

Hendrik-Ido-Ambacht 19.45 uur ds. Hakvoort; Kampen 19.30 uur ds. Schipper; Naaldwijk 19.45 uur ds. P. Mulder; Ridderkerk 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Hogchem; Sint Annaland 19.30 uur ds. Sonneveld; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur stud. Bakker; Zoetermeer 19.30 uur ds. Silfhout.

VRIJDAG 15 AUGUSTUS 2003

Den Helder 19.30 uur ds. Meeuse.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar. Diensten zondag 10 augustus 10.00 uur evangelist G. Baan en 17.00 uur leesdienst.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70; dienst iedere zondag om 10.30 uur.

Ook in de zomervakantie bent u hartelijk welkom in onze evangeliepost. Van dinsdag t/m zaterdag tussen 10.00 tot 16.00 uur!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere

zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; Kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten zondag 10 augustus 10.00 en 16.00 uur evangelist L. Versteeg. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag-zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (050) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

- Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen, naar wens van de familie;
- Geen crematies;
- Opbaren met kistkoeling in het sterfhuis of in de voor u bekende aula's;
- Dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden; ook voor de verzorging van de overledene door een gediplomeerde verpleegster.

AL UW PERSOONLIJKE WENSEN WORDEN DOOR ONS IN ALLE RUST EN VERTROUWELIJK BEHARTIGD.

Begrafenisonderneming de Jongh

Kerkstraat 15a, 4181 AA Waardenburg
Tel. 0418-652039

Reepijzer 5
3371 JC Hardinxveld-Giessendam
Tel. 0184-611154

Van Horssen bv
BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Advertenties

*Maar, blij vooruitzicht, dat mij streelt,
Ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen;
U in gerechtigheid aanschouwen;
Verzadigd met Uw Godd'lijk beeld.*

Psalm 17 : 8

Bedroefd om zijn heengaan, maar dankbaar voor wat hij voor ons heeft betekend, geven wij u kennis dat de HEERE heeft thuisgehaald onze lieve, zorgzame vader, groot- en overgrootvader

ANTONIE HOTTING

sinds 10 maart 2001 weduwnaar van Antje Dubbeld

* 11 november 1914

† 30 juli 2003

Purmerend: A. Klaasse Bos-Hotting
T. Klaasse Bos
Teun

Dedemsvaart: R. van Eck-Hotting
H. van Eck
Frank
Anja en Andre
Chiel, Remco
Anton en Isobella
Hans

Amsterdam: J.C.W. Hotting
Den Haag: C.A. Hotting
A. de Keizer
Yehulum
Sossina

Zeist: A. Hotting
F.C.M. de Graaf
Annemarie
Marjolein
Diederik

Moerkapelle, 30 juli 2003
Zorgcentrum Beth-San
Kerkplein 1

Correspondentieadres: A. Klaasse Bos-Hotting
Westerweg 69, 1446 AE Purmerend

De begrafenis heeft maandag 4 augustus, na een rouwdienst in de Nederlandse Hervormde Kerk, plaatsgehad op de Algemene Begraafplaats te Oostzaan.

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Amsterdam-Noord kennis genomen van het overlijden van zijn geliefde oud-ouderling

ANTON HOTTING

in de leeftijd van 88 jaar.

50 jaar heeft hij de gemeente met volle liefde van zijn hart, in alle getrouwheid mogen dienen.

De Heere gedenke de achterblijvende kinderen, klein- en achterkleinkinderen en verdere familie.

Namens de kerkenraad,
C.E. Hotting, preses
F.A. Op 't Land, scriba

Amsterdam, augustus 2003

Christelijke
Begrafenisonderneming

Voor een verantwoorde en stijlvolle begrafenis

(geen crematies)

Begrafenisverzoorgers:
R.C. Brouwer
G. Wegenaar

Regentesselaan 43
3905 GT Veenendaal
Centraal Meldnummer:
Tel. 06 - 51504726

Voor info bel:
0416-692787
of
0184-630180

Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen,
Rotterdam, Gouda, den Haag
en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een
door u gewenst uitvaartcentrum
of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Prachtige 8 persoons chalet met serre
op caravanpark in Zeeland, vrij vanaf
week 33, veel rust en privacy. Zondag
rust geboden, 5 min. vanaf Greve-
lingenmeer 10 auto min. van Burg-
Haamstede. Tel. 0168-465938.

Te koop: Kerkinterieur

gestoff. mahonie kerkbanken, liturg.
centrum, psalmborden, hang-, wand-,
en inbouwverlichting, boxen, collecte-
zakken, enz. 0166-604676.

Begrafenisonderneming

Voor uitvaartzorg in :

- ◆ Scherpenzeel
- ◆ De Valk-Wekerom
- ◆ Barneveld
- ◆ Amersfoort
- ◆ Veenendaal
- ◆ Reeuwijk
- ◆ Kootwijkerbroek
- ◆ Woudenberg

Geen crematies

Prinsenaan 30
3925 BM Scherpenzeel

Tel. 033 277 0555

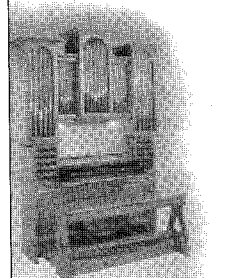
Begrafenisverzorging Kina

Begravenissen in Capelle a/d IJssel
e.o. D.W. Schipper, tel. 010-458 31 12.
Wij verzorgen geen crematies.

Voor een paar dagen of langer, gezell-
igheid en sfeer, pension 'De Peel',
gelegen in de mooie **Betuwe**, waar het
gewoon goed is, Fam. Knuivers,
Boveneindsestraat 14, 4041 EJ
Kesteren, tel. 0488-481687

Kom gerust eens langs
om kennis te maken met
ons uitgebreide assortiment
nieuwe en gebruikte orgels,
bladmuziek en cd's!

Orgelcentrum Andante
A. van Ostadelaan 35
Veenendaal
0318-50 50 63
Dealer van:
Iohannus
Wesley
Opus
Sweelinck
Rembrandt
Monarte
Donus
Content
Ruime sortering
bladmuziek (ook klavier)
& Muziek CD's
Openingsuren:
do 13.30 - 17.30
vr 13.30 - 17.30
& 18.30 - 21.00
za 09.30 - 12.00
& 13.30 - 17.30
en volgens afspraak

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

IN LIEFDEVOLLE HERINNERING...

Uw gedachten over een uniek gedenkteken geven
wij gestalte in natuursteen. Vraag naar het
fotoboek met vele voorbeelden.

Grafgedenktekens

Zandee & de Kuijper

Goes: Ronde Ringbaan-West
Telefoon (0113) 216555

Middelburg: Arnesteinweg 40
Telefoon (0118) 612579

Zoetermeer: Argonstraat 66
Industrieterrein Lansinghage
Telefoon (079) 3615010

Email: info@grafgedenktekens.nl

6 persoons bungalow, met 3 slaapkamers, douche,
magnetron, wasmachine en vaatwasser.

Weekje Texel? In een rustige omgeving?

Door centrale verwarming, zomer en winter bewoonbaar.
Bel voor meer info fam. W. Ploeg jr. Tel. 0222 318 198

Nabij Oosterend
6-8 persoons (nieuwe) bungalow, met 3 slaapkamers,
douche, bad, 2 wc's, magnetron, wasmachine en droger.

Hotel Eureka, het hotel waar men
vrienden maakt. Wij organiseren ver-
zorgde weken, met 4 bustochten en
1 boottocht, en midweken. Vraag de
gratis folder aan. Fam. van Gent.
Zeddam. Tel. 0314-651811

Dé GezinsGids

Neem nu een jaarabonnement
op dé Gezinsgids voor € 62,20
en u krijgt € 15,00 korting.

Dé gelegenheid...

Bel voor een abonnement
(030) 231 33 77
Of mail naar info@gezinsgids.nl
Jaarabonnement € 62,20

GEZINSGIDS
Brengt het onder woorden